

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ / CIVIL PROTECTION

Інформація про викладача	
Викладач	Постова Валентина
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Соборна, 87, каб. 37
Контактний телефон	097 627 65 44
E-mail:	v.postova@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/enrol/index.php?id=264
Інформація про освітній компонент	
Статус компоненту	Вибірковий
Освітній ступінь	Магістр
Навчальний рік	2025/2026
Анотація курсу	<p>Крайні десятиріччя розвитку людської цивілізації характеризуються стрімким розвитком науки і техніки і одночасно – підсиленням техногенного впливу на всі компоненти оточуючого середовища. Крім того, не слід ігнорувати фактори присутності реальної небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій (НС) соціально-політичного та воєнного характеру і їх можливі наслідки. Основну роль в попередженні виникнення НС, захисту життя людей, матеріальних ресурсів відіграє система цивільної захисту України. Одним з необхідних умов підвищення ефективності функціонування даної системи є подальше поліпшення якості підготовки фахівців в вищих навчальних закладах, навчання забезпечує своєчасне і систематичне оновлення, поглиблення спеціальних знань, вмій і навичок необхідним для виконання функцій з попередження і реагування на надзвичайні ситуації і здійснення ефективного управління у сфері ЦЗ.</p> <p>Відтак, метою дисципліни «Цивільний захист» є формування у здобувачів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту (ЦЗ), з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності здобувачів, а також досягнень науково-технічного прогресу.</p> <p>Результати вивчення освітнього компонента передбачають засвоєння здобувачами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.</p> <p>Освоївши програму освітнього компонента «Цивільний захист» здобувачі у відповідних напрямках підготовки, повинні бути здатними</p>

	вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог ЦЗ та володіти наступними головними професійними компетенціями для забезпечення реалізації вказаних завдань.
Мова викладання	Українська
Результати навчання	<ol style="list-style-type: none"> знати методи та інструментарій моніторингу НС, побудови моделей (сценаріїв) їх розвитку та оцінки їх соціально-економічних наслідків; знати в рамках заходів цивільного захисту методикою прогнозування можливої радіаційної, хімічної, біологічної, інженерної та пожежної обстановки, що може виникнути внаслідок надзвичайної ситуації, та характеристику осередків ураження й зараження, які виникають у надзвичайних умовах мирного та воєнного часу; вміти прогнозувати вірогідність настання надзвичайних ситуацій та їх масштаби; розуміти завдання та організаційну структуру цивільного захисту України, й, зокрема організацію та управління системою цивільного захисту закладу освіти; основи організації проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках зараження й ураження, порядок дій формувань цивільного захисту і персоналу закладу освіти в умовах надзвичайних ситуацій, основи стійкості роботи закладу в надзвичайних ситуаціях; знати способи і засоби захисту населення і територій від уражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих, пожеж і сучасної зброї, в т. ч. зброї масового ураження.

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин			Форми контролю	Бальна оцінка	
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття			самостійна робота студентів
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку НС	14	4	4	6	В, Д/ПР, УД, КТ	10
Тема 2. Планування заходів з питань цивільного захисту	14	4	4	6	В, Д/ПР, УД, КТ	10
Тема 3. Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж та протипожежний захист ОГ	14	4	4	6	РПЗ, Д/ПР, КТ	10
Тема 4. Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження	30	6	6	18	В, Д/ПР, УД, КТ	15

1	2	3	4	5	6	7
4.1. Зони радіоактивного, хімічного та біологічного зараження	10	2	2	6		5
4.2. Масштаби радіаційного та хімічного впливу.	10	2	2	6		5
4.3. Заходи захисту в зонах радіаційного, хімічного та біологічного зараження	10	2	2	6		5
Тема 5. Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС	15	4	4	7	РПЗ, Д/ПР, КТ	10
Тема 6. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи ЦЗ	30	6	6	18	В, Д/ПР, УД, КТ	15
6.1. Фінансування заходів з відшкодування та ліквідації наслідків НС	10	2	2	6		5
6.2. Державний резерв України з питань цивільного захисту	10	2	2	6		5
6.3. Формування системи державного резерву на випадок НС	10	2	2	6		5
Тема 7. Спеціальна функція у сфері цивільного захисту	36	6	6	24	В, Д/ПР, УД, КТ	15
7.1. Економіка катастроф щодо запобігання наслідків НС	14	2	2	10		5
7.2. Бізнес-план інвестиційного проекту запобігання НС	12	2	2	8		5
7.3. Реалізація програми у сфері цивільного захисту	10	2	2	6		5
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100
Підсумковий контроль - екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	<p>Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал. РПЗ – розв’язання практичних завдань – 2 бали. УД – участь у дискусії – 1 бал. КТ – комп’ютерне тестування – 1 бал. Д/ПР – доповідь/презентація – 2 бали. ІЗ – індивідуальне завдання – 15 балів (курси на платформі Prometheus або на інших сервісах, участь у семінарах, тренінгах – 5 балів; участь у наукових заходах – 10 балів). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.</p>					

Основні літературні та інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бабенко К. А., Банах С. В., Бобрик В. І., Буглак Ю. О., Возний К. З., Войтенко Т. В., Галуцько В. В., Григор'єв М. В., Дніпров О. С., Дрозд О. Ю., Дьомін Ю. М., Журавльов Д. В., Короєд С. О., Кармаза О. О., Кушерець Д. В., Клемпарський М. М., Лазур Я. В. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України : станом на 5 лютого 2019 року. за заг. ред. С. О. Короєда. Київ : ВД «Професіонал», 2019. 496 с. 2. Грибан В.Г., Казначеев Д.Г., Бойко О.І. Безпека життєдіяльності та охорона праці у схемах: навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2019. 228 с. 3. Жбанчик А.В. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с. 4. Запорожець О. І., Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д., Русаловський А. В., Кулалаєва Н. В. Цивільний захист : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 264 с. 5. Кодекс цивільного захисту України : (відповідає офіційному текстові). Київ : Центр учбової літератури, 2022. 88 с. 6. Комісаров О.Г. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2017. 277 с. 7. Собакарь А.О., Казначеев Д.Г., Поливанюк В.Д., Бойко О.І. Цивільний захист у схемах: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2018. 144 с. 8. Хіврич О. В., Халмурадов Б. Д., Слободян О. П., Литвиненко А. М., Володченкова Н. В. Цивільний захист на підприємствах харчової промисловості: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 192 с. 9. Захист України. URL : https://sites.google.com/site/zahist56/home?authuser=0 10. Міністерство оборони України. URL : https://www.mil.gov.ua/
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	<p>Організація навчання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/2024/dok/8.pdf.</p> <p>Відвідування навчальних занять з курсу «Цивільний захист» є обов'язковим, згідно розкладу.</p> <p>Конспектування лекційного матеріалу у вигляді коротких тезисів вітається, але не є обов'язковим.</p> <p>Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання переліку питань, що виносяться на обговорення, та створення конспекту, проходження комп'ютерного тестування в системі MOODLE, розв'язання практичних завдань, підготовку доповіді/презентації.</p> <p>Виконання індивідуального завдання передбачає проходження курсів на платформі Prometheus або на інших сервісах, участь у семінарах, тренінгах, наукових заходах.</p> <p>Виконані завдання оцінюються у межах визначених критеріїв.</p>
Відпрацювання пропусків занять	<p>Пропущені навчальні заняття мають бути відпрацьовані. Відпрацювання пропущеного лекційного заняття передбачає підготовку конспекту з відповідної теми. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються шляхом проходження комп'ютерного тестування в системі MOODLE, короткого усного опитування з відповідної теми. Відпрацювати пропущені заняття можна щопонеділка та щочетверга, з 14⁰⁰ до 15⁰⁰ (каб. 37, к. 1).</p>
Допуск до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична</p>

	сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	При вивченні освітнього компонента, в т. ч. підготовці наукових робіт (наукових статей, тез, рефератів, ін.), здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися академічної доброчесності, відповідно до Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf .
Інші складові політики компонента	Здобувачі вищої освіти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті, згідно з Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/82.pdf .

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 25 від 12.12.2024.

Науково-педагогічний працівник

Валентина ПОСТОВА

Завідувач кафедри

Наталія ЧОРНА